

Ahval, 28 Ocak 2020

Yüzde 100 “biz” haklıyız! Yani, her iki ülkenin televizyonlarını, siyasilerini dinler, gazetelerini, akademisyenlerini okursanız her ülke yüzde 100 haklıdır. Aslında dikkatle etrafı yoklarsanız bazen bir-iki kişi çıkar bu mutlak uyumu birazcık yaralar. Ama milyonlar içinde farklı düşünen o, bol bol söylersek, beş-on kişinin ne önemi olabilir ki?

1970 ve 1980li yıllarda, hiç unutmam, Yunanistan televizyonları Türkiye ile ilgili haberleri verirken arka planda savaş gemileri ve savaş uçakları görünürdü. Ayrıca subay elbiseli Türkler bir şeyler söyler, yorumcular da Yunanca onları yalanlardı. 1999 yılından, yani “depremlerden” sonra haberler savaş sahnesinde yer almıyordu. Depremler sanki insanları sarsmış, kendilerine getirmişti.

(Akdeniz'de işimiz depremlere mi kaldı?)

Şimdi durum eskileri hatırlatıyor, ama bazı farklar da var. Çünkü haberleri dinlerken, artık füzeler de görüyoruz, genellikle gemilerden fırlatılan ve son zamanlarda geliştirilen çağdaş silahlar bunlar. Gemilerin ağır silahları da hedefe müthiş bir hızla dönüyor. Radarlara bağlı elektronik çalıştıkları belli. Yani birkaç yıl içinde bu alanda önemli adımlar atılmış, ilerlemeler olmuş.

Ayrıca artık subaylar değil, CB Erdoğan konuşuyor. Altta de Yunanca çevirisini okuyoruz. Ama bütün bu işte benim beğenmediğim, konuşma ile alt yazının senkronize edilmemesi: Yazı özet olduğu için bazen söz tamamlanmadan plan değişiyor.

Türk televizyonları, en azından, Yunanlıların ne dediğini hiç aktarmıyor ve insanın siniri o denli gerilmiyor. Yorumcuların uyum içinde olmaları da tabii ki sevindirici. Hiç çatlak ses çıkmıyor. Birlik beraberlik ve "başa" bağlılığın sağlanması da zaten milli erdem sayılır.

Bu durumda her iki ülkede hiç olmazsa bir konuda insanlar rahat. Yani vicdanları rahat! Haklı olduğuna inanan insanlar rahat hisseder, doğal olarak.

Her iki tarafı da dinleme hatasını işleyenlerin durumu biraz farklı oluyor. Kafaları çalışmaya başlıyor diyesim geliyor ama aslında çoğunun kafası karışıyor. Her iki taraf haklı olabilir mi? "Belki", diye düşünür gibi oluyorlar, "her iki taraf da bazı konularda, bazen, kısmen haklı olabilir." Ama hemen rahatlama moduna geçip "biz her zaman, her konuda, tam haklıyız" deyip rahat uyuyabiliyorlar.

Gel de Sait Faik'i hatırlama! Şöyle yazmıştı, bir zamanlar:

"Fikir tektir, Allah gibi tektir… Haftalardan beri bir futbol dedikodusu ile çalkalanmış şehirde bir Türk olarak Yunan milli takımını tutmak hakkından mahrumsunuzdur… En masum, en fantezili, en gıllügişsiz, en zararsız bir fikir bile değil, laf kabilinden bir şey söylemek isterseniz

söyleyemezsiniz. Mesela milli takım Yunanistan'a gitmiş olsa, siz de ortaya en küçük bir düşünceye sahip olmadan keyif için, fantezi için 'şu bizim milli futbol takımı Yunanistan'da mağlup olsa ne iyi olur' derseniz, diyemezsiniz ki. Önce şaka söylediğiniz sanılır. Ciddi olarak böyle zorlu fikrinizi söylerseniz sokakta binlerce kişi size şaşmaz mı? Şaşmak değil sizi dövenler bile olur. Siz istediğiniz kadar masum olabilirsiniz."

"Diyemezsiniz" derken "yazamazsınız" demek istemiyor, "yayınlayamazsınız" anlamındadır sözü. Bu metin bir hikâye taslağındandır. (Bütün Eserleri, Bilgi, 15, 1989, s. 21). 1950'lerde yazılmış olmalı. Ölümünden sonra notları arasında bulunmuş olan yazılardandır. Demek ki o zaman İstanbul öyleymiş: bu tür laf edenleri yalnız dövmekle yetinirlermiş. Türkiye'de düşünce özgürlüğü her zaman tam olmuştur, eksik olan yalnız ifade özgürlüğüdür. Bazı insanlar düşünmekle yetinmiyor, ille de laf edecekler!

Konumuza dönelim. Anlaşılıyor ki, önümüzdeki yıllarda yeniden yeni bir nesil bu televizyon görüntüleri ve bu gazete yorumlarıyla beslenecek. Ve şartlanmış Pavlov denekleri gibi 'öteki'nin adını duyunca beklenen, istenen, öğretilen tepkileri gösterecekler.

Ve kısır döngü yeniden devrede olacak. Birileri artık belli bir fikrin sahibi olarak, "fikirlerini" topluma, yani öğrencilerine, okurlarına, seyircilerine, evdeki çocuklarına, torunlarına aşılayacaklar ve onlar da sonradakilere. Belki karşılıklı bir depremler olayını bekleyerek.

Millet olarak tek yumruk işte öyle olunur. Birlik beraberlik olunca da Sait Faik gibi bir adam (taslak hikâyenin başlığı "Bir Adam"dır) artık pratikte var olamayacak. Yaşatmazlar yani. Millet, ordu gibi olunca hizadan çıkılamaz.

"Kim haklı" sorusu da anlamsız olur, hatta şüphe içerdiğinden hakaret ve ihanet sınırlarını zorlamaya başlar. Böyle bir soru sormak nasıl akıllara gelebilir ki? Tabii ki "biz" haklıyız! Hele ilk kurşunlar atılmaya başlansın, susmak bile artık olanaklı değildir. O beş-on kişi de artık siner, alçak sesle eşine bile düşüncelerini aktarmaz… Duvarların da kulağı vardır diye. Tersine, marş mırıldanır, istemese de.

Savaş günleri, bir birlik beraberlik dönemidir. İktidarda olan pek çok politikacının en güzel rüyası bu toplumsal uyumdur. Muhalefetin sustuğu dönemdir. Alkış, gençleri ölüme gönderenedir. Akıllı olanlar konuşmaz, hesap sormaz, bilmediği işlere karışmaz, bu işleri büyüklerimize bırakırlar.

Ha, unutmadan! Böyle dönemlerde dış mihraklar “bize” karşı çıkarsa bunun ne anlama geldiğini de akıldan çıkarmamak gerek: kıskandıklarından ve korktuklarından yaptıklarımıza katılmıyorlar. Bizim bizden başka dostumuz yoktur! Atalarımız, su uyur düşman uyumaz demişlerdir. At ölür meydan kalır, yiğit ölür şan kalır! Vs.

Ahval